

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45,

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

La încheierea unui an școlar.

Discursul dlui Virgil Onițu, director gimnazial, rostit la festivitățile încheierii anului școlar 1910/11, în sala festivă a gimnaziului ort. român din Brașov.

Domnilor și Doamnelor!

Iubită tinerime școlară!

În școalele secundare își clădește temelia de cultură clasa intelectualilor, adică clasa celor chemați să fie conducători ai destinului unui popor. Pregătirea lor completă pentru lupta vieții o primesc intelectualii numai după ce mai trec și cursurile învățământului superior academic, dar fizionomia lor sufletească iese formată gata din școalele secundare și studiile academice se fac pe acea temelie, tare sau subredă, la tot cazul dată gata, pe care o aduc ei cu sine din școalele medii sau secundare.

Și aci este însemnătatea școalelor secundare. Cum va fi temelia, pe care ele o durează în sufletele tinerimii, așa va fi și edificiul intelectual și moral al conducătorilor de mâne ai vieții popoarelor.

De aci urmează, că ceice dirigează mersul școalelor secundare, trebuie să urmărească cu pricepere și cu luare aminte felul de a fi și de a munci al conducătorilor intelectuali ai popoarelor. Și când viața publică ar scoate la iveală note generale supărătoare în vre-o privință în felul de a fi și de a se valora al clasei intelectuale, dirigitorii școalelor medii să-și pună întrebarea: oare nu noi, școalele, cari le-am pus temelia culturii lor de minte și de inimă, purtăm vina? În tot cazul trebuie să ne întrebăm: Oare nu ne este cu putință, ca să facem corecturile indispensabile pentru viitor? Adece să facem tot ce ne stă în putință, ca la generațiile ce de aci înainte vor urma, să se curme relele ce se arată în viața intelectualilor de azi. Ne vom da seama de sigur, că vom

avea să întimpinăm dificultăți de o putere elementară, cum sunt: însușirile etnice moștenite, tradiția, mediul social, spiritul timpului și tot felul de împrejurări externe, pe cari noi nu le putem schimba; dar aceste dificultăți ne vor fi tot atâtea îndemnuri, ca să stăruim la o corectură posibilă a relelor generale, cari bântue în lumea intelectualilor. Căci stăruința și priceperea pot să biruiască multe dificultăți, cari sunt la aparență de neînvins.

Să ne punem deci întrebarea: Oare felul de a fi și de a munci al intelectualilor noștri de azi este la un nivel ideal? Nu lasă acest nivel nimic de dorit? Este deci indicat să dormim în pace, ca felul celor de azi să se continue și în generațiile cari vor veni de aci înainte? Bineînțeles, aci nu poate să fie vorba de rele și defecte izolate, locale sau regionale, ci de rele și defecte, cari prezintă un caracter general.

Să aruncăm o privire în jurul nostru!...

Nu cred că ne putem plânga de un belug supărător de reuniuni și societăți culturale. Dimpotrivă, în raport cu alte neamuri, avem atât de puține, încât putem să ne plângem de adevărată sărăcie. Bine, dar pe cele puține câte le avem, le sprijinim cel puțin din toate puterile noastre? Intelectualii noștri, muncesc ei din puteri și pretutindeni pentru prosperarea lor? Uitați-vă la reuniunile noastre de cântări din Brașov și Sibiu. Ele sunt unele din cele mai vechi și cu un trecut mai ilustru și se află în două centre, dintre cele mai însemnate în privința numărului de intelectuali români. Și cum merg aceste reuniuni? Vegetează? Nu. E terminul prea eufemistic. Ele sunt în plină letargie. Luați pe intelectualii noștri, cari sunt membri ai Asociațiunii și ai Societății pentru fond de teatru român. Întău Vă rog să-i numărăm și după ce i-ați numărat, Vă

rog să întrebați, câți din acest număr și muncesc pentru înaintarea acestor societăți? Veți constata un număr înspăimântător de mic. 1 la 100.

Aruncați-Vă privirea și în altă parte. Uitați-Vă la intelectualii noștri, cari nu trăiesc din lefuri fixe. Nu Vă bate la ochi — între numeroasele elemente cinstite și vrednice de toată lauda — zic, nu Vă bate la ochi mulțimea celor ce lăcomesc să se mbogățească rapid, cu muncă minimală, și fără nici un scrupul? Nu-i vedeți cum încep cu nimic, pentru-ca în câțiva ani să facă averi, cari se socotesc în zeci de mii? Și nu vedeți în urma lor șiroaiele de lacrimi vărsate din ochii acelor, pe care i-au stors fără milă? Ei se închină unui singur idol: vițelului de aur! Și în cultul acestuia își consumă tot timpul, toată știința, toată munca. În munca de cultură obștească — care nu face parale — ei nu sunt de văzut.

În lunile trecute din întâmplare am făcut cunoștință cu un compatriot de-al nostru de alt neam, care cunoștea din experiență bineșor toate neamurile din patria noastră și îndeosebi clasa de intelectuali, cu cari în urma oficiului său are contact zilnic. Din vorbă în vorbă el mi-a făcut următoarea declarație: „D-le, să nu te superi, eu cunosc toate neamurile din țara asta, sunt uscături și la unii și la alții, — dar atâția indivizi fără de inimă ca între intelectualii D-Voastră Români, — nu sunt la alții. Celelalte neamuri își cruță instinctiv pe semenii lor, dar — Românul — onoare excepțiunilor — nu știe de pardon față cu Românul ce i-a încăput în ghiară. Ii ia fără pic de milă și cea din urmă picătură de sânge....” O fi exagerat, n'o fi exagerat, — dar este semnificativ, ca un străin — despre a cărui bunăvoință într'un caz concret față cu un Român, sugrumat de

un intelectual român, am avut ocazia să mă conving direct — zic, e semnificativ, că un străin ce părere și-a format despre o parte însemnată a intelectualilor noștri în asemănare cu intelectualii de alte neamuri din patria noastră.

Aruncați-Vă privirea în sfârșit la raporturile de viață socială, cari bântue între intelectualii noștri. Sfășieri și certe, ură și dușmăni, în cele mai multe centre de-ale noastre. Vorba, că dacă se 'ntâlnesc doi Români din același loc, ei se așază la trei mese, — este azi la noi un clișeu în graiul nostru de toate zilele. Nu e nimic de zis, unde o divizare a societății intelectualilor noștri înseamnă o selecțiune, o izolare a celor buni de cei răi; dar în cele mai multe cazuri — durere — nu este așa. Intelectualii noștri nu încep între olaltă — și sănătate. Toți ne ținem, că suntem cu stea 'n frunte, și de-aci invidia și ura dintre noi.

Măsura se poate exagera în plus sau în minus, — dar este și rămâne adevărat, că de relele indicate mai sus suferă de fapt societatea intelectualilor noștri, și că acele rele nu sunt de natură locală și sporadică, ci cum grano salis — generale la noi.

Și cauza acestor rele?... Eu cred, că s'ar putea resuma într'o singură pricină, — mama tuturor relelor indicate: *egoismul*.

Egoismul ne ține calea întovăririi în reuniuni și societăți, egoismul nu ne dă răgaz și ne taie interesul pentru munca gratuită la cultura obștească a neamului, egoismul ne face lacomi până la canibalismul sufletesc, — și în fine egoismul este tatăl celui orgoliu și a acelei lipse de disciplină, de respect și de stimă pentru munca și valoarea altora, care conduce la certe și sfășieri.... Egoismul, iată neghina din holda intelectualilor noștri.... Școala și familia trebuie să meargă mână în mână la lupta de exterminare a a

FOIȘOARĂ.

Sibiul.

De Silv. Moldovan

(Urmare.)

Lângă parcul de arini dăm de spitalul militar, iar de cealaltă parte se înalță cazarma de artilerie, impozanta zidire a școalei de cadeti, apoi se mai află aici magaz'ne, grejduri, școale de călărit etc.

Dela cazarma de infanterie de pe piața Hermann, în jos, pe din dosul ei, se extinde promenada veche, cu fântână artiziană, pavilion etc. De aici iarăși avem o privire frumoasă asupra munților dela frontieră.

În apropiere, spre sud, se extinde cartierul nou, cu vile pompoase (Haller-Wiese). La capătul de jos al promenadei se află teatrul orășenesc.

O veche și puternică bastionă a fost transformată în teatru, și unde odinioară răsună zăngănit de arme, azi își are sălașul pînă la zăngănit muză Thalía.

Din fața teatrului privirea ne pătrunde în strada Harteneck, unde pe latura stângă se înșiră, ca trei străjeri vechi, trei bastioane bine conservate, amintindu-ne trecutul cu vijeliile lui războiului. Din jos de teatru, împrejmuit de un mic parc, dăm de muzeul „Reuniunii de științele naturale”, cu colecții bogate din cele trei regne, o

colecție etnografică (Egipt și Asia ostică), muzeul reuniunii carpatine și o bibliotecă etc. Mai în jos se află spitalele civile, înconjurate cu frumoase plantațiuni.

Afară de aceste în cetate se găsește casa reuniunii muzicale (Mus kverein), claustrul călugărilor Ursuline, o școală de fete, care înainte de reformațiune a fost claustru dominican, mai departe palatul liceului de stat, casa veche a Universității săsești (în piață), casa comitatensă (prefectura) în strada Șaguna, zidită în stil renaișanș nou ș. a. Mai amintim încă hotelul „La Împăratul Romanilor” (în strada Cîsnădiei), zidit în vecinătatea fostului vechiu hotel cu acest nume. Vechiul hotel, care azi nu mai există, avea un renume oarecare istoric. În el a stat o noapte Carol XII. regele Svediei la reîntoarcerea sa din Turcia, la 1714. Aici și a luat ovar-tir împăratul Iosif II, în prima sa călătorie prin Ardeal și de atunci i s'a dat numele de azi. În sala hotelului a ținut camera (dieta) ardeleană prin anii 60 ai secolului trecut mai multe gădine, și aici s'a proclamat egală îndreptățire a națiuni române din Ardeal.

Mahalalele Sibiului sunt așezate cu 14—15 m. mai jos, decât cetatea*) și stau în legătură directă cu ea. Din cetate coborâm în mahalale, în unele locuri pe scări (trepte), pe lângă cari se înalță case de

*) Sibiul, anume partea de sus a orașului (cetatea) se află la o înălțime de 434 m. deasupra nivelului mării, iar celelalte părți la înălțime de 415 metri.

sus până jos în vale. Mahalalele cuprind ambele maluri ale Tîbinului, peste care trec mai multe poduri. Mahalalele se numesc după porțile de odinioară ale cetății, în fața cărora se estindeau: suburbul Poarta Gusteriții, Poarta Oanei, Poarta Turnului și Poarta Cîsnădiei (suburbul Iosefin). În mahalale se află două biserici române, una gr. or. și alta gr. cat., cu școli primare, apoi casa de orfanii numită „Terezian,” și zidită pe timpul împărătesei Maria Terezia. În afară de oraș dăm de spitalul alienștilor, un edificiu mare, în care sunt internați la 200 de bolnavi. Acesta a fost deschis la 1859 pentru țara Ardealului și e susținut de stat.

În mahalale se află cele mai multe fabrici, de mașine economice, de salamă, de lumini, postovării și ateliere industriale, ceace ne arată că industriile și meseriile sunt și azi în stare înfloritoare.

Orașul are apaduct, lumină electrică și e canalizat.

Sibiul e rezidență de comitat (județ), are tribunal și e sediul corpului de armată XII din Ardeal. Comandamentul militar pentru Ardeal rezidă aici de 200 de ani. Mulțimea de ofițeri și soldați din toate speciile de arme, imprimă orașului un timbru oarecare militaresc. Caracterul etnic al Sibiului este german (săse) fiind Sașii în mare majoritate. În timpul mai nou au făcut progrese însemnate și Românii. Maghiarii sunt în număr mai mic, dar totuși considerabil. Ei sunt cu deosebire ampoliați

și meseriași. Sașii au aici o clasă puternică burgheză și un mare număr de intelectuali. Tărani sași sau unguri nu există în Sibiu; clasa țărăneasă e reprezentată numai de țărani români.

Sibiul are 30.035 locuitori, afară de soldați. Românii sunt în număr de 7606, Germanii 16.156, Ungurii 4840, Evreii 1183, ceilalți aparțin la diferite alte popoare.

Pentru Români Sibiul este un însemnat centru cultural, și până de curând a fost și centru politic.

În Sibiu se află rezidența arhiepiscopului și mitropolitului Românilor ortodoci din Ardeal și Ungaria. Sibiul a fost dezlignat de rezidență a episcopilor gr. or. români la 1783. Însă primii episcopi Nichitici și Adamovici au locuit în Rășinar, și episcopul Vasile Moga a fost cel dintău, care și-a avut scaunul episcopesc în Sibiu.*)

*) Episcopul Nichitici și următorul său Adamovici, amândoi sârbi de origine, au păstrat biserica română gr. or. din Ardeal dela 1783 până la 1796. După moartea lui Adamovici scaunul episcopesc a rămas vacant în curs de 15 ani, până la 1810, când a fost ales episcop Vasile Moga și hirotonit la 1811. El a fost, după unire, cel dintău episcop român al Românilor gr. orientali. Vechea rezidență în Sibiu a fost în casa de sub Nr. 7 din strada Cîsnădiei, care acum nu mai există, căci în locul ei s'a edificat un palat nou. Casa aceasta a fost prima avere a arhiepiscopiei române gr. or. cumpărată la 1819 (respectiv 1821) din o colecție făcută între credincioși; în ea s'a deschis mai întâu seminarul, iar la 1839 a devenit rezidență.

cestui rău! Căci una fără de cealaltă nu poate face mult.

Stimaților părinți și iubitorilor colegi profesori, dați-vă mâna, ca împreună să combatem acest rău cumplit, ce roade la rădăcina viitorului nostru. — Dascăli și părinți să prindem un gând tare în sufletul nostru, ca să stărpim întrucât se poate buroiana egoismului din sufletele noastre. Să fim în sfârșit odată creștini, creștini adevărați, nu prin vorbe, ci prin fapte. Pilda noastră vie, a părinților și a dascălilor, este cel mai puternic factor de educație. Să urmărim deci cu interes viu și cald mișcarea culturală, economică și socială a neamului nostru întreg, să participăm înșine cu obolul nostru material, moral, intelectual, și să ne dăm contribuția noastră de muncă pe toate aceste terene ale dezvoltării obștești, cari constituie școala altruismului. Fiii și elevii noștri ne vor vedea, ne vor simți, căci ochii lor sunt ageri și simțul lor e foarte delicat. Și pilda noastră vie le va lumina mintea și inima, și iubirea pentru alții va prinde rădăcini în inimile lor fragede, pentru ca să crească și să se întărească, iar la rândul lor, când vor fi bărbați, să nu mai poată fi smulși de alte pilde urâte, ce vor întâmpina în calea vieții. Să cultivăm în școală și în casă spiritul de prietenie și colegialitate în tinerețea noastră, spiritul de jertfă a individului în fața obștei semenilor săi și sentimentul de nobilă disciplină, care consistă în datorința de-a munci acolo, unde ești pus, o muncă fără invidie și fără ură față cu alții în alte situații, adevărat în alte posturi de muncă. Numai tineri deprinși de-acasă și din școală de-a iubi pe alții, de-a jertfi și pentru alții, de-a munci împreună cu alții și de-a se disciplina pe sine în vederea unor scopuri superioare obștești, — pot schimba cu timpul societatea intelectualilor noștri. Las' să ducă ei din casă și din școală cât de mult cu sine din meritele altruiste, — nu-i nici un păcat, — viața cu imperativele ei categorice va ști să echilibreze în ei interesul altruistic cu cel primitiv egoistic sădit în noi toți. Încă nu am văzut pe nimeni în viață prăpădindu-se de prea multă dragoste pentru binele altora, — dar jertfele secerate de nepăsarea și ura egoistilor le întâlnim în toate șanțurile de pe drumul vieții. Și să nu uităm un lucru, care trebuie să între odată în conștiința tuturor, că valoarea noastră intelectuală și morală nu este o valoare absolută, că ea singură în sine nu numără nimic. Valoarea noastră intelectuală și morală este relativă, ea crește sau scade în raport direct cu binele social, pe care suntem în stare să-l producem. Vorba unui mare bărbat: progresul popoarelor nu depinde dela numărul mare și dela gradul înalt de intelectualitate al conducătorilor săi, ci dela calitatea lor de-a ști face, ca obștea să profite cât de mult din capitalul lor intelectual. De aceea un singur apostol adevărat este în stare să sguđuie din temelii orașe, popoare și țări, chemându-le la viață nouă. Iar 100 de intelectuali culți dar egoiști, nu pot urni nici o petricică din cale... Doamne, și câți apostoli ni-ar trebui nouă! Și cum nu-i avem, Doamne!

Beția și analfabetismul, sălbăticia moravurilor și primitivismul economic, sfâșierea între frați și prostia în cel mai larg înțeles, toate aceste rele împământente la noi, ridică o cumplită acuză în capul nostru, al intelectualilor.

Și ca această acuză vie să nu devină un blăstem pe noi, trebuie să ne deprindem fiii de mici, ca să nu cadă în păcatele părinților lor! Calea am indicat-o: să-i învățăm a

iubi pe semenii lor, a munci împreună cu ei și a jertfi pentru binele obștesc, — și în stăruința aceasta să le fim noi înșine pildă vie.

Dlor colegi, stimați părinți și iubiti tinerime școlară: în semnul iubirii și al învierii prin iubire, care este și semnul morții egoismului ordinar din sufletele noastre, declar anul școlar 1910/11 de încheiat.

(G. Tr.)

Cultura clasică.

În Franța s'a format o *Ligă culturală* cu scop de a lucra pentru păstrarea studiilor clasice în școlile franceze. S'a observat adevărat faptul, că cu cât se părește obiceiul de a studia limbile clasice, latină și elină, și cu cât ele se înlocuiesc cu așa numitul învățământ utilitar, cu atât mai mult slăbește cultura generală a țării.

Acum câteva săptămâni, marele poet Jean Richepin membru al Academiei Franceze, a publicat în *Figaro* un viguros manifest prin care apelează la artiști, literați, intelectuali și la toți bunii francezi să apere tradiția franceză și să lupte pentru studiile clasice în școli.

Manifestul acesta, în traducerea făcută de ziarul „Seara”, cuprinde următoarele:

„În ceasul în care în toate părțile și în toate domeniile pare a slăbi sentimentul tradiției franceze, o reînnoire a idealului național este mai mult ca ori și când necesară.

Orice s'ar face, obârșile noastre, spiritul nostru ne face solidari cu un trecut care începe dela vechile vremuri ale istoriei până în zilele noastre. Se lasă uitării în mod sistematic acest trecut, când se discreditează cultura clasică...

Geniul rasei noastre are datoria să conserve și să crească această forță creatoare pentru a o răspândi cu generositatea în lume.

Nu este nici un dezacord între cultura științifică și cea clasică sau a umanităților, care departe de a fi o zadarnică școală a eleganței, constituie cea mai bună gimnastică și cea mai sigură disciplină a spiritului.

Nu este nici un antagonism între umanități și societatea modernă, care peria nu se îndreaptă către demagogie, pretinde o elită intelectuală. Izvorul cel mai bogat al acestei elite e în popor cu condiția de a regăsi mijlocul de a-i face accesibile umanierele.

Deci, în afară de orice spirit de partid ori cine se poate alătura la cauza acestei culturi.

Mai mult, aceasta nu este decât un episod al mișcării de renaștere națională, pe care o simțim din toate părțile arătându-se în tinerețea noastră și care se afirmă prin aceste urări dorințe și nădejdi, salvarea prin protecția bisericilor noastre, a idealismului și artei religioase; menținerea prin aspirația către o autoritate puternică a demnității noastre naționale: pasiunea eroismului și gloriei dezvoltată prin triumful recentelor invenții franceze. Trebuie să strângem la un loc toate aceste energii risipite: Primul gest ce trebuie să-l facem, este acela de a organiza apărarea culturii franceze printr-o acțiune statornică și concentrată, fără nici o coloare și scopuri politice.

Liga culturală franceză a primit număroase scrisori de adesiune din partea oamenilor de literă, profesori, studenți, artiști etc.

Este de remarcă faptul, că mulți ingineri și doctori, oameni cu spirit științific s'au declarat gata să apere cauza culturii clasice.

Iată ce scrie bună oară Alfred Picard dela Academia de științe, fost ministru:

„Dacă foarte modestul concurs al numelui meu poate să vă fie de cel mai mic folos pentru patrioțica noastră operă, vi-l dau cu plăcere.

„De mai mulți ani nu am încetat să predici în jurul meu cultul umanităților. De sigur învățământul clasic din timpul îndepărtatei mele tinereți nu mi-a inspirat o admirație fără rezervă: acest învățământ exagera rolul memoriei și purta pecetea prea profundă a vechilor tradiții școlastice.

„Dar un sistem de educație nu trebuie să fie condamnat pentru greșeli de amănunte în aplicarea lui.

„Literatura greacă și latină au fost și vor rămâne în totdeauna izvoarele vii ale geniului francez.

„În preajma noastră popoare puternice prin dorința aprigă de a cuceri bogății, prin aptitudinile industriale și co-

mercioale, progresează repede pe calea bogăției materiale.

„Franța păstrează cel puțin supremația în domeniul literelor, artelor și îndrăznește să o spun al științelor. Acest lucru îl datorește în cea mai mare parte lecțiilor dela Atena și Roma.

„În ziua în care țara noastră se va da cu desăvârșire specializării premature, modernismului excesiv, culturii pretinse utilitare s'a dus strălucirea ei esterieară, și cuvintele: *Finis Galliae* vor putea însemna realitatea. De altminteri intima mea convingere este, că umanitățile constituiesc cea mai bună prefață pentru studiile științifice.

„Ele prepară în mod minunat pe adepții lor, dezvoltă mlădiearea gândirii, limpezimea stilului, rodnicia imaginației.

„Știința este într-o câtva firea cugețării și artei“.

Principele Constantin de Brancovanu a adresat Ligei următoarea scrisoare:

„Vă rog din toată inima, să mă înscrieți printre membrii fondatori ai Ligei pentru cultura franceză.

„Această ligă, a cărei misiune este de a lega mai strâns tradițiile culturii franceze și de a conserva neștirbit patrimoniul intelectual lăsat de veacuri de admirabilă civilizație, va contribui de sigur să facă idealul național mai plin de viață și mai curat. Amic al Franței, cetățean al unei țări care nu uită și care nu va uita vre-odată tot aceea ce datorește culturii franceze (singura care este într'adevăr umană și care știe să respecte individualitatea și geniul fiecărui popor) sunt fericit să mă asociez la o efortare care tinde să mărească prestigiul Franței și acțiunea ei în lume. Nu este încercare mai utilă și mai nobilă, mai generoasă în același timp, ca aceea a ligei pe care o fondeți, căci nu numai Franța îi va simți binefacerile. Ea le va împărți cu atâtea alte popoare, a căror suferință nu a încetat să se însoalească și să se însuflească în contact cu cugețarea franceză, cu geniul ei creator.

„Așfel sunt îndeosebi fericit, domnule președinte, să aduc foarte modesta mea contribuție unei singure opere care poate să fie în același timp și națională și umană“.

Conferențele învățătorești.

Purificarea limbii prin școala populară

de Nicolae Bembea, inv. în Sibiel.

Limba este cel mai prețios odor al oricărui popor. Ea este cea mai principală notă caracteristică, prin care un popor se distinge de altul. Prin limbă mai mult decât prin oricare alt mijloc, se perpetuiază naționalitatea și originalitatea unui popor, căci limba este unicul mijloc viu de perpetuare.

În luptele actuale de existență popoarele se luptă pentru ea, căci în ea dăinuiește viața lor specifică și o iubesc mai mult decât chiar viața. Poeții o slăvesc în versuri și proză aleasă, iar filozofii o arată ca izvor sacru de perfecțiune, ca un mijloc puternic prin care omul se apropie spre ideal și prin axiome și principii nepereitoare dovedesc însemnătatea, sfântenia și valoarea limbii pentru un popor.

Și cine ar putea trage la îndoială cele amintite? Cine nu o va iubi și respecta ca pe însăși religia sa? Căci, prin limbă se transmite din gura mamei în a fătului cele dintâi sunete alese prin care omul se deosebește de celelalte viețuitoare; prin limbă se transmite învățătura gândirii sale aprinse de focul dorului de progres mișcărilor săi credincioși; prin limbă se transmite în cea mai mare parte cultura ce-o avem, și numai prin ea putem comunica simțămintele noastre interne și externe.

O zicală veche, scoasă nu din carte, ci din popor, ne spune: „Iubește-ți limba și legea“. Și judecând asupra acestei porunci ce imploară sfântă, rămânem adânc emoționați de așezarea minunată a cuvântului „limbă“, înaintea cuvântului „lege“, căci o adevărat, prin limbă trăiește și se perpetuiază legea.

În cele de până aci am arătat însemnătatea limbii pentru omul și în deosebi pentru un popor. Fiind limba de o valoare atât de înaltă pentru un popor, acesta dator este a se îngriji de ea, ca de cel mai scump lucru ce moștenește dela înaintașii săi, și precum grădinarul conștient și iubitor de propriul avut își plivește stratul de ori-ce buruiană ce ar ocupa teren între frumoasele sale flori, asemenea datorință avem și noi față de limba noastră. Cât de neplăcut e a vedea în un strat o polomidă, tot atât de neplăcut este a auzi între frumoasele noastre cuvinte vârat câte un cuvânt neromân. Grădinarul iubitor a tot ce e frumos chiar și florile cele degenerare sau poite de

vre-o influență streină, le scoate și înlocuiește cu florile cele mai alese și frumoase.

Poporul nostru, aproape de pretutindeni, a adoptat cuvinte streine în limba sa. Căci trăind între granițele acestei țeri poliglote în condițiuni nefavorabile dezvoltării lui culturale, pe de-o parte nu s'a putut trezi la conștiința de sine și frumosul său propriu, iar pe de altă parte conducătorii săi în lipsa unei pătrunderi mai adânci în ale chestiunilor de limbă, n'au fost cu ochii în patru la apărarea și emanciparea ei de sub influențele streine. Astăzi însă, când deși oalcăm în urmele vechiului nostru conservatism ex-mples, trăim totuși în o vreme a purificării, de jos până sus, și începând dela cele mai mărunte lucruri până la cele mai înalte probleme vitale, se impune cu necesitate o lucrare intensivă de purificare a limbii prin școală, de pe amvon, ba chiar și în cadrele prelegerilor populare.

Când vorbim de popor și de folosirea cuvintelor streine ce o face el în mod inconștient, nu ne mirăm mult. Ne miră însă faptul că, chiar între oamenii noștri intelectuali nu arareori se poate observa datina de a folosi ici-colea câte un cuvânt strein — drept termen tehnic — care însă ușor s'ar putea înlocui cu unul de al nostru.

Acești termeni streini pot deveni foarte stricăcioși, mai cu seamă în cazul când în pătura poporului, care pe lângă că i pronunță rău, îi mai întrebunțează și unde nu trebuie. Astfel e spre pildă „sergaf“-ul. Nu cred că e mic numărul celor care nu ar fi fost salutați vrec-dat, sau poate chiar de mai multe ori, de cutare faclor din sat, cu acest nou cuvânt. Și care ni-a venit în minte vrec-dat să explicăm însemnătatea acestui cuvânt, măcar în școala de repetiție, unde avem băieți mai mărieșori, ca mâne-poi-mâne să nu ne salute și ei în chipul arătat? Am trecut mai departe, poate unii cu un zîmbet de amărăciune pe buze, dar nu ne-am dat silința a-l combate și desrădăcina, sau măcar a-l esplice. Am tăcut și am răbdat, dar de va saluta pe un strein în acel chip, de bună seamă că rău ne va judeca și pe el și pe noi.

Negreșit, că cele mai urâte burueni în limba noastră sunt streinismele. Ca să le înșir cu numele, și că din ce limbi sunt adoptate, ar fi un lucru plictisitor și greoi de bună seamă, într-o cât ele difer după ținuturi și după ocupația locuitorilor de prin comune. Cunoscută însă sunt tuturor cărturarilor poporului nostru, și îndată ce am afla un atare cuvânt, trebuie lucrat cu stăruință la desrădăcinarea lui din popor și înlocuirea lui cu termn potrivit. Și abia ne putem închipui cu ce greutate se poate desrădăcina un streinism din limba poporului, obiceiuit cu el în viața de toate zilele. O astfel de lucrare reclamă timp de mai mulți ani, în viața mai multor generații. Aici cu mai multă influență și cu rezultate mai îmbucurătoare poate lucra învățătorul în școală. Căci poporul care-și are necesitățile sale zilnice, e cam greu a-l însufleși pentru o chestie a cărei importanță n'o înțelege nici n'o simte, — orei însă că, câte o prelegere populară bine alcătuită și întretănută cu idei aproape de priceperea lui, încă ar aduce roade multumitoare, sau cel puțin ar ajuta lucrarea învățătorului în școală prin influența ce în mod indirect ar exercita asupra elevilor. În școală lucrându-se în această direcție, e necesar a deștepta la elevi iubire față de noul cuvânt.

În sfârșit de streinisme, în limba poporului nostru mai dăm și de alte săderi, cari din punctul de vedere al estetice, al corectității și al înțelesului adevărat, merită atențiunea celor chemați a ținea școala de ele. Între acestea săderi putem aminti cacofonie, nonsensul, pleonasmul, tautologia și pronunția. Deși acestea nu merită combaterea streinismelor, prin cauzele mai sus amintite însă, ar trebui lucrat cu insistență la omțerea lor. Căci ceea ce displace urechii și sufletului este totdeauna condamnat, și dorul frumosului ar trebui să ne îndemne la scrutare și să ne întărească în năd-jdea unei reușite nobile în lucrare noastră.

În limba poporului cu deosebire ne ating în mod neplăcut cacofoniile ce băibăe. Copilașii când intră între pereții școlii, aproape nu-ți rostesc o singură zicere fără de cacofonie. Am observat însă, că în scurt timp să și pot desbăra de ea, dacă e năd-jdea stăruința și precauție. La combaterea cacofoniei, este deajuns atragerea atențiunii elevului asupra acestui defect stilic, și în cazul repețirii un surâs ușor sau o mică satirizare în sarcina elevului neabăgător de seamă. Eliminarea cacofoniei nu reclamă multă muncă, de oare ce și elevii au spirit fin de observare, ba uneori și un chiar înțelegere pe învățător, și observând se coreg ei înșiși sau prin spiritul lor glumeț sau prin reamintirea cazului precedent.

(Va urma),

Serate de ale meseriaşilor noştri.

Joi, la 26 Iulie n. 1911, „Reuniunea meseriaşilor sibiieni” a ținut a 6-a ședință literară. Prezidentul nostru Tordășianu, după câteva cuvinte de durere pentru pierderea îndurată de neamul românesc prin moartea de tot timpurie a împreună muncitorului nostru prof. Aurel Bratu, rezevează cu multă bucurie, că așezămintele noastre chemate a lucra pentru consolidarea și înflorirea clasei noastre de mijloc au sporit cu 2. Prima e „Reuniunea pentru ajutorarea învățăcelilor și sodalilor de comerț și meserie” din Timișoara, al cărei căpeteniei venerabil avocat Emanuel Ungureanu, prezident, avocatul Dr. I. Dobosan, secretar și învățătorul emeritat Emerio Andreescu, inspector al Reuniunii, sunt cu o garanție mai mult decât această societate, (al cărei scop de căpeteniei este a da ajutor material părinților săraci ca să-și poată crește și pregăti copii pentru cariera de comerț și meserie; a supraveghia, ca învățăcelii comerciali și dela meserii ajutați de Reuniune să capete instrucție și pregătire potrivită; a sprijini cauzele din ambele branșe la îmbogățirea cunoștințelor și a le da ajutor la deschederea etablișmentelor lor proprii), va da un avânt îmbucurător cauzelor meseriașilor și comercianților noștri din Timișoara și jur. Intre problemele acestei Reuniuni se numără înființarea unui asil pentru învățăceli. Al doilea așezământ este „Societatea meseriașilor din Rășinari”, al cărei scop este „promovarea în intereselor intelectuale, morale și materiale ale meseriașilor de acolo”. Meritul înființării acestei societăți revine tinerului paroh Emilian Cioran de acolo. Domnul Tordășianu, scoțând la iveală câteva date de importanță netăgăduită din viața acestor două tinere Reuniuni, pune în vedere, că rapoartele ce ni s-au trimis, atât din Timișoara, cât și din Rășinari, vor forma o frumoasă pagină în anuarul nostru și se vor publica eventual pe cale ziaristică. Comitetul nostru e în așteptarea rapoartelor dela Reuniunile existente și dela frunțașii din localități cu meseriași încă neorganizați în Reuniuni și cu comercianți români, acești reprezentanți ai avutului nostru național. De încheiere, bazat pe o scrisoare a dlui Petru Barițiu din Cluj, dl Tordășianu arată, că „Inas-ul” (Asilul învățăcelilor) din Cluj dispune de o casă cu etaj. În parter este refectorul, bucătăria, cămarile și sala de învățământ. În etaj e dormitorul și odaia de scaldă. O curte bine îngrijită și frumoasă, cu aparate de gimnastică, iar în dos o grădină. Învățăcelii interni primesc în anul prim dela patroni (maestri) 20 cor. lunar, în al 2-lea an 30, iar în al 3-lea și 4-lea 40 cor. lunar, cari bani incurg la cassa „Asilului”. Din acești bani și din ajutorul primit dela „Emke” învățăcelii primesc întreținerea și celelalte. Iată o idee, care ar trebui să ne preocupe și pe noi.

După citirea prin notarul Dacu a sumarelor ședințelor administrative cvartetului clerical (Lazar, Iacob, Blaga și Ignaton) de sub conducerea dibace a clericului Petrașcu, intonează frumoasa compoziție „De ce ești depărtată”. Zinuca Dop ne redă frumos „Zmeoica”, de Iosif, iar mai în urmă a cântat „Revederea”. I. Măgjan, cu inteligență laudabilă a adunat și ni-a reasumat toate evenimentele mai importante cari ne privesc, din timpul dela ultima ședință literară și până astăzi, un lucru acesta ce se recomandă a fi citit se poate de folositor, dat fiind, că evenimentele mai de samă dau naștere la altele, după zisa, că „ori ce pas înainte te obligă la pasul următor”. Frumos a declarat dsoara Mariaora Panile poezia „În pădurea inverzită”. O dragălaşă poezie a declarat învățăcelul croitor Alex. Gavrilă. Adâncă impresie au produs dsoarele surori Elena și Maria Bordia și Anuța Luca, predând cu mult meșteșug Triologul „Sărbătorilor băbești”. Dragă a fost Petrică Drăgoiu în „Dunărea și Olul”, de Cosbuc. Mult haz a produs Alexandru Dop cu „Visul țiganului” și cu alte glume despre țigani. Dsoara Ana Vestemian ne-a încântat și acum cu cântecile sale melodioase și dulci. Dl Ignaton cu violina a ridicat nivelul bunei dispoziții, iar cvartetul clerical, cei mai mulți absolvenți din zilele trecute, ni-au produs induioșarea despărțirii, lucru, căruia prezidentul Tordășianu i-a dat expresie, mulțumind tuturor fitorilor preoți și învățători, fosti elevi ai seminarului „Andreian”, pentru conlucrarea prețioasă jertfită în nenumărate rânduri.

Terminată ședința literară, se sortează între noi 15 cărțile folosite, iar prezidentul Tordășianu mulțumește tuturor pentru toate, invită la a 7-a ședință (feștivă) din 27 Iulie n. c.

Emanuel.

NOUTĂȚI.

Înștiințare. Se aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că dl ministru de culte și instrucțiune publică a aprobat, prin rescriptul său Nr. 73311/1911, noul Plan de învățământ al mitropoliei noastre. Acest plan s'a și dat la tipar și încă înainte de începutul anului școlar, el se va transpune fiecărui oficiu parohial.

Pensionare. Maiestatea Sa s'a dispus ca generalul de infanterie, baronul Marian Văreșeniu, la cererea proprie, să fie trecut la pensie. Din acest prilej generalul Văreșeniu, care s'a distins ca șef al guvernului militar în Bosnia, a fost decorat cu marea cruce a ordinului Leopold.

Știre personală. Aflăm că noul comandant de corp, generalul Köves de Kövesháza sosește la Sibiu Joi, în 27 Iulie n. cu trenul dela amezai.

A doua mașină de sburat. Inginerul, dl A. Vlaicu, lucrează acum la mașina sa a doua de sburat. În zilele acestea își va începe probele cu acest aeroplan, ear la toamnă va lua parte la concursul aviație din capitala română, când se vor distribui celor mai buni aviatori premii de câte 15 mii și 20 mii de lei.

Excursiune. În săptămâna trecută au fost în excursiune la Sibiu mai mulți comercianți români din Giurgiu, unii cu soțiile lor. Găzduți la seminarul teologic, au vizitat catedrala muzeul Asociației, muzeul Bruckenthal. Au fost conduși prin oraș de dnl comercianți Victor Oaițiu, Teodor Popescu, Aurel Popescu, dsoara Elena Sântion, profesoară, și dl Petru Simion, conducătorul Bibliotecii arhidiecezane.

Statistică. Conform datelor apărute în Monitorul Oficial, România are astăzi aproape șapte milioane de locuitori. În cursul unui an sporul locuitorilor face cam o sută de mii de suflete.

Expoziție economică. Reuniunea de agricultură a comitatului Caraș-Severin, serbându-și jubileul de 25 de ani dela înființare, organizează în toamna acestui an o expoziție economică și industrială în Lugoj. Se vor expune produse de agricultură, vite, mașine, obiecte de industrie, galife și iepuri de casă.

Nou avocat român în Budapesta. Aflăm că dl Dr. Liviu Linfa avocat s'a stabilit în Budapesta, unde si-a deschis cancelaria advocațială, VIII Hanyadi utca 15.

Caz de moarte. Fostul ministru de honyezi în cabinetul coaliției, generalul Iekfalussy Lajos, a înecat din viață în vârstă de 64 de ani la moșia sa din Lontó.

Mulțămită. Marele binefăcător al neamului românesc, ilustrul domn Vasile de Stroescu, a binevoit a dăru și pentru biserica noastră din Perșani suma de 200 cor., pentru care dar în numele ordinelor mei îi aduc și pe calea aceasta cea mai profundă mulțămită. Perșani, în 3 Iul. 1911. Pantelimon Nastea, paroh.

Hymen. Dl Romul Cosma și dsoara Maria Ghimbășan își sărbăzesc cununia Duminecă, în 17/30 Iulie s. c., la orele 11 și jum. din zi în biserica gr. or. română din Stapini-Brașov.

Elevi rebeli. Tinerimea școlară parisiană, la rândul său, declară grevă. La examenul de bacalaureat al unui liceu, profesorul de limba latină a cerut traducerea unui text din tusalanele lui Cicero, care însă după părerea elevilor era o chestiune prea greu de rezolvit. Profesorul, stărâind în întrebările sale, a fost alungat din sală, și astfel elevii au zădărnicit continuarea examenului de bacalaureat.

Dansul obiect de învățământ obligator. Frații americani Burchenal sunt aderenți însușiți ai ideii, că dansul să fie obiect de învățământ obligator în școlile de fete. Sprijiniți de un medic, frații Burchenal au plecat în călătorie pentru a studia dansurile naționale ale tuturor popoarelor. Mai întâi vor cerceta Anglia, apoi Suedia, Danemarca și Olanda. Vor lua parte la petrecerile și sărbătorile populare, pentru a cunoaște bine toate jocurile obișnuite, din care apoi vor alege pe cele mai potrivite pentru a fi instruite în școli. Părerea numitorilor frați este, că numai jocurile primitive ale țăranilor sunt potrivite pentru tinerimea școlară, și că dansurile lumii elegante sunt lipsite de caracteristica interesantă a jocurilor din popor.

Act de pietate. Consiliul lucrărilor publice din capitala ungară a hotărât, ca una din piețele Budapestei, unde a locuit marele scriitor Coloman Mikszáth, să fie numită „Piața Mikszáth”.

Posturi de profesori. Pentru ocuparea unor posturi de profesori la institutul pedagogic al diecezi ort. române a Caransebeșului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”. Sunt de ocupat catedrele de: Limba maghiară și Limba germană (eventual alt obiect corespunzător), și de Științele pedagogice ca obiect de specialitate. Beneficiile: salar anual de 1600, adaus de scumpete de 20% la salarul fundamental, bani de cuartir (dela definitivarea), cvinvenii și drept de pensiuine.

În cinci zile și jumătate. Vaporul german „Kronprinzessin Cecilie”, a făcut drumul din Bremen până în Newyork în cinci zile și 14 ore. Aceasta este cea mai repede călătorie, care s'a făcut până astăzi cu vaporul din Europa la America.

Călătorie împrejurul pământului în 40 de zile. A sosit săptămâna trecută la Berlin dl Iger-Schmidt, venind dela Paris, cu scop de a înconjura pământul în 40 de zile; — se știe, că Phileas Fogg, eroul din romanul lui Jules Verne, a făcut drumul acesta în timp de 80 de zile. Călătoria dlui Iger Schmidt s'a început Luna trecută; ar fi să se termine, prin urmare, în 26 August. Orașele, prin care va avea să treacă în vremea aceasta, sunt următoarele: Moscova, Vladivostok, Tsuruga, Yokohama, Vancouver, Quebec și Liverpool.

La fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu” au mai dăruit: Aurel Păcală, căpitan c. s. r. (Regatica), 1 cor. Wilhelm Auerlich, fotograf, 40 bani, George Maier, paroh (Toplița rom.), soția sa Cornelia n. Tămaș și copiii lor Ionel, medicinist (Budapesta), Nicu, stud. gimn. și Dorina, absolv. a școlii civ. de fete, câte 20 bani, sau 1 cor., Constantin Ban, curelar, origin. din Poiana, acum în Sibiu, soția sa Eva n. Albu și copiii lor Constantin, Coriolan și Eugenia și nepoata lor Mariă Popa (Ona) câte 20 bani sau 1.20 cor. Dem. Ban, so. dal curelar (Alba-Iulia) 20 bani și Vic. Tordășianu, prezid 10 bani.

Cură în vreme de noapte. Încercările americanilor, de a face cură de noapte în locuri păduratice, au fost adoptate în Berlin. Începând din Mai și până la sfârșitul lui Septembrie, oamenii cari au trebuință de recreare și peste zi sunt reținuți de afaceri, pleacă în fiecare seară din aerul greu al capitalei, și se duc să rămână toată noaptea în liniștea pădurii și în aerul dător de viață al frunzișului verde. Locurile acestea de recreare s'au instalat în împrejurimile Berlinului, și se folosesc astăzi, sub îngrijirea medicilor, mai ales de clasele muncitoare cu cel mai bun rezultat.

Arta fumatului. La congresul igienic din Dresda s'au ținut zilele acestea două conferințe despre igiena fumatului. Conferențiarul, un medic și un farmacist, susțin, că obiceiul fumatului se răspândește nu din modă greșită, ci mai mult din cauză că fumul de tutun are influență liniștitoare asupra nervilor. Fumatul cumpătat, după părerea lor, nu este stricțios sănătos; excesul în fumat are însă urmări dintre cele mai păgubitoare, dând naștere la boala de inimă, la arterio-scleroză ș. a. Principiul igienic cel mai însemnat pentru fumători este, că nici odată să nu fumeze când corpul face mișcări mai mari; va să zică să nu fumăm, când umblăm repede, când călărim sau mergem cu bicicleta. Este stricțios fumatul înainte de dejun, precum și noaptea în pat, când ușile și ferestrele odăii de dormit sunt închise.

Convocare.

Învățătorii bătrâni dela școalele confesionale române gr. or. și gr. cat. din comitatul Hunedoarei și din comitatele mărginașe, penzionați după anul 1875—1894 cu câte o penziune prea modestă de 200—400 coroane, insuficientă pentru a putea exista, prin aceasta se convoacă la adunare pe ziua de 24 Iulie, 6 August 1911, la 8 ore a. m. în localul școlii gr. or. române din Deva, la care prin aceasta invităm pe toți colegii noștri pentru a ne sfătuși asupra îmbunătățirii poziției noastre.

Orăștie, 21 Iulie 1911.

George Forrașiu Alexandru Hossu
inv. gr. or. penz. în 1893. inv. gr. cat. penz. în 1890.

NB. Sunt rugate și celelalte ziare a publica convocarea aceasta.

Cărți și reviste.

Din țări străine, de Iuliu T. Mera, cu portretul autorului, Arad, 1911 tip. „Tribuna”. — Un vol. de 162 pp. Preț 2 coroane.

Neamul Românesc Literar nr. 23 și 24 cuprinde: O culegere austriacă de desemnuri ale cavalerilor țărănești. În fața Pietrei Craiului, poezie de D. Nanu. O cursă re linia „Serban-Vodă”, de D. Munteanu-Râmnia. Acte grecești privitoare la țările române, de N. Bănescu. Din cântările colibei, de P. Papazissu. Iepurele și leul, din sanscrită, de T. Iordănescu. Srisoare, poezie de M. Procopie. Noi trei, pentru un ceș, așa ni se cade, poveste de Alex. Morariu. Sonet, poezie de V. Lascar. Din carnetul unui modern, de Oreste. Cugețări, de N. Iorga.

Revista Teologică, organ pentru știință și viața bisericească Nr. 10—11 a apărut cu urmatorul cuprins: Dr. Nicolae Bălan: Dl N. Iorga și chestia bisericească. Ilie Beleuță: Științele bisericești. — Dr. Nicolae Bălan: E obligată căsătoria pentru preoți? — Arhim. I. Scriban: Evenimente actuale din biserica catolică: Articollul Principelui Max de Saxonia. — Dr. I. Broșu: Intenții. — I. Beleuță: Documente despre atitudinea unor bărbați trecuți la biserica ortodoxă. Gh. C. și M. B. Mișoarea literară. — P. Morușoa și N. B. Cronica bisericească-culturală. — Cantoral: Tipicul cultului religios. Apare de 2 ori pe lună. Abonamentul pe un an 10 cor. Redacția și administrația: Sibiu, strada Reissenfels, 11.

Anuarul gimnaziului superior gr. cat. și al școlii populare elementare din Beiuș, pe anul școlar 1910—1911, publicat de Vasile Ștefănică, director. — Cuprinde: Schițe de călătorii, amintiri din Scandinavia, de Dr. C. Pavel. Necrologul, portretul și cuvântarea funebrelă la înmormântarea directorului V. Dumbravă. — Corpul profesoral se compune din 16 profesori și 4 cateheți. La examen de maturitate s'au prezentat 33 de candidați, au fost promovați 31, relegați 2. S'au înscris la gimnaziu 389 școlari, între cari 146 gr. or. După limbă: 334 români și 55 maghiari (26 evrei). Internatul gr. or. român a adăpostit 56 elevi și stă sub jurisdicțiunea Consistorului din Oradea-mare.

Poșta redacției.

Vremuri ciudate, scrise de Cineva, sunt nepublicabile.

D. M. în Târlungeni. Na cunoaștem nici acum adresa cerută.

M. I. în Simeria. Dacă crezi, că domnul acela și-a făcut nedreptate, pentru care ești hotărât a-l da în judecată, este de prisos să mai publicăm scrisoarea.

Pentru tinerii industriași.

Concurs.

Comisia economică comitatensă din Sibiu ne pune în vedere, că pentru anul școlar 1911/1912 împarte 4 stipendii de câte 300 cor. între acei tineri industriași (meseriași), originari din comitatul Sibiu, cari, absolvând cu bun succes clasa a 3-a a vre-unei școle industriale, în scopul perfecționării în specialitatea lor, doresc să cerceteze vre-o școală specială afară de comitatul Sibiu. Intre concurenții cu calificare deopotrivă vor fi preferiți aceia, cari cercetând vre-un curs de specialitate industrial din comitatul Sibiu, l-au absolvit cu bun rezultat. Stipendiul, după absolvirea școlii, sunt datori să facă la comisia economică amintită raport despre felul cum au folosit timpul petrecut la curs, lucru ce-l vor dovedi și cu atestatul primit. Despre faptul, că concurenții cunosc această îndatorire și se vor supune ei, au să facă amintire în rugare.

Cererile instruite cu documentele de trebuință (atestat de apartinență atestatul de învățare al școlii industriale etc.), timbrate în regulă (la cari dacă se alătură atestatul de sarcie al comunei politice, sunt scutite de timbru) scrise de mână potentului și adresate comisiei economice comitatense sunt a se trimite cel mai târziu până la 1 August n. c. la dl vicecomite, de unde se pot lua și alte informațiuni.

Cum noi lipsiți suntem de asemenea stipendii, și cum se găsește și între meseriașii noștri cu pregătirea presorisă în acest concurs, atragem luarea aminte asupra concursului.

Sibiu, 17 Iulie n. 1911.

Comitetul Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu.

Vic. Tordășianu
prez.Stefan Duca
notar.

Nr. 195/1911.

(254) 1—3

Concurs.

Se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea posturilor de paroh din parohiile de clasa a III-a: 1. Cerișor și 2. Găunoasa cu filiile Ciulpăz și Cătini în protopresbiteratul Hunedoara.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele satorite în coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Competenții la vre-unul din aceste posturi să-și înainteze cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare la subscrisul oficiu până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserica din parohia la care a concurat spre a cânta, respective a celebra și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Hunedoara, la 6 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr. ort. al Hunedoarei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoresc dela școala noastră gr.-or. din Iăcel-Sat se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Dotațiunea împreună cu acest post e 1000 cor. și anume: 600 cor. din repartitie pe popor și 400 cor. ajutor dela stat, cuartir, grădină și lemne de foc, toate în natură.

Alesul învățător va avea se conducă copii în Dumineci și sărbători la biserică și se formeze cor, pentru a cânta la sf. liturgie spre care scop se recere să fie versat în cunoștințele muzicale.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare sunt a se așterne în termenul deschis subscrisului, în Ibănești (Libănfalva), și petenții vor avea a se prezenta în comună, spre a se face cunoștință poporului.

Ibănești, la 4 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial.

(251) 1—3

Grigoriu Nicoară
adm. protopresbiter.

Concurs.**I.**

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr. ort. din Băița (lângă Deva) prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu fundamental 1000 cor., și anume:

a) dela biserică	264 cor.,
b) dela comuna politică	136 „
c) din repartitie	400 „
d) dela Ven. Consistoriu	200 „

1000 cor.,

2. dela Bobotează cca 30 cor.,

3. dela Inmormântări cca 20 „

total 1050 cor.

cuartir și grădină în natură.

Dela concurenți pe lângă cualificațiunea legală se mai cere a înființa cor bisericesc cu elevii școlari, și a conduce corul de adulți deja existent.

Concurenții sunt datori a propune economia practică în grădina școlară.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă înainte de alegere în biserica spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au a-și înainta cererile concursuale, înzestrate cu documentele necesare, în termenul deschis oficiului protopresbiterat al Zărandului în Brad.

Băița, la 1 Iulie st. n. 1911.

George Drăgan
par. pres. com. par.

Nicolae Popica
notar al com. par.

Ad Nr. 370/1911.

(235) 2—3

Văzut:

Vasile Damian
protopresbiter.

II.

Intr'una se publică concurs tot cu termen de 30 zile și pentru postul de învățător din Blăjeni-Griș-Grosuri cu salar de 1000 cor. din repartitie, cuartir în natură și grădină.

Cuincuenalele se vor socoti numai după serviciu neîntrerupt la această școală.

Cel ales va fi îndatorat a provedea instrucțiunea în cursurile de toate zilele din toate obiectele, între cari se înțelege și religia, eventual în școala de repetiție agronomică, a instrui pe elevi în cântările bisericești, ai conduce în Dumineci și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice. Concurenții au să-și înainteze cererile instruite în ordine la subsemnatul.

Brad, la 26 Iunie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Zărandului în conțelegere cu respectivul organ parohial.

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 580/1911.

(245) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. română din Șard, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1000 coroane, și anume dela comuna bisericească 600 coroane, dela Prea Veneratul Consistoriu arhidieceșan 400 coroane. Cuartir în edificiul școlai.

Cuincuenalul numai după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această școală.

Alesul va fi obligat a instrui copii în cântările liturgice, ai conduce și cânta cu ei în biserica în Dumineci și sărbători.

Concurenții să-și trimită cererile lor instruite cu documentele prescrise în timpul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterat, și a se prezenta poporului în biserică spre a fi cunoscuți.

Sighișoara, 1/14 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 344/1911.

(246) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala gr. ort. română din Orăștioara-de-sus, protopresbiteratul Orăștie, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Emolumentele sunt: Salar fundamental 1000 cor., din care solveste biserică din Orăștioara-de-sus 204 cor. 16 bani, cea din Bucium 140 cor. 84 bani, restul de 655 cor. precum și cuincuenalele după definitivare la această școală se vor cere dela stat, cum le a avut și decedatul învățător.

2. Cuartir din 2 odăi în edificiul școlai.

3. Grădină cu pomi 120□.

4. Partea învățătorului de pădure dată dela segregatie, după care plătește darea și spesele ce se mai cer după ea. Pentru încălzitul salei de învățământ dau bisericele lemne.

5. Dacă formează cor cu adulții e deosebit remunerat.

6. Învățătorul e dator a cânta în strună la vecernie, la utrenie, iar la liturgie a cânta regulat cu copiii. Școala de repetiție și grădina școlară e dator se o cultive.

7. Concurenții au să-și aștearnă rugărilor conform normelor existente subsemnatului oficiu protopresbiterat și a se prezenta la sf. biserică spre al cunoaște poporul.

Orăștioara-de-sus, din ședința comitetului ținută la 29 Iulie 1911.

Romoșan
president.

Remus Baci
notar ad hoc.

Orăștie, 30 Iunie 1911.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 482.

(244) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele elementare confesionale gr.-or. române din comunele mai jos numite prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Zernești cu salariu fundamental 1000, relut de cuartir și grădină conform legii.

Adausele cuincuenale se vor socoti numai dela ocuparea definitivă a acestui post.

Concurenții vor avea să dovedească că pe lângă cualificațiunea prescristă de lege au și cualificațiunea musicală pentru instruirea și conducerea unui cor bisericesc.

Învățătorul ales este dator se instrueze și copiii dela școale de repetiție, să formeze cu elevii școlai cor și să cânte cu ei la biserică, iar când corul nu va cânta să ducă singur o strună în Dumineci și sărbători fără altă remunerațiune.

2. Moeciul-superior cu salar dela biserică 250 cor. iar 750 cor. se vor cere dela stat, cuartir și 1/4 jugăr grădină în natură, eventual relut de cuartir și grădină conform legii.

3. Fundata cu salar dela biserică 120 cor., iar restul de 880 cor. se vor cere dela stat. Cuartir și 1/4 jugăr grădină în natură.

Concurenții au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat, având a se prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a se face cunoștință poporului și a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești.

Zernești, în 24 Iunie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al tractului Bran în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Hamsea
protopres.

Nr. 344/1911.

(241) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II Romoșel, din tractul Orăștiei, devenită vacantă conform rezoluțiunei consistoriale Nr. 3485 bis. 1911 se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele computeate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au de a subșterne rugărilor de concurs instruite cu documentele prescrise pentru parohia de clasa a II-a în termenul indicat la subscrisul oficiu protopresbiterat și cu înscuviințarea acestui oficiu se pot prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 27 Iunie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 498/1911 prot.

(224) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. română din Tichindeal, protopresbiteratul Agnietei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: folosirea a două bucăți de luncă în preț de 150 cor., din cassa alodială a comunei politice 120 cor., din aruncul de 5% după dare 97 cor., în total 377 cor., la mai mult comuna bisericească nu se obligă, iar restul până la 1000 cor. se va cere dela stat. Locuința în natură și 1/4 jug. grădină.

Învățătorul ales e îndatorat să propună studiile prescise și religiunea la copii (băieți și fete) dela 6—12 ani, asemenea și la cei de repetiție dela 12—15 ani, să-i conducă în fiecare Duminecă și sărbătoare la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie și să țină la utrenie strana în rând cu cantorul.

Ceice au cunoștințe din muzica instrumentală, ca se poată forma și conduce un cor, vor fi preferiți.

Ceice doresc a reflecta la acest post să-și înainteze rugărilor cu documentele recerute, conform normelor în vigoare, oficiului protopresbiterat în termenul deschis și în vre-o Duminecă sau sărbătoare să se prezenteze în biserică spre a-și arăta destoinicia în cântări și tipic.

Agnietă, 21 Iunie 1911.

In conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopresbiter.

Nr. 132/1911.

(238) 2—3

Concurs.

La școalele centrale gr.-or. române din Brașov sunt vacante următoarele posturi pentru ocuparea cărora se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

a) La școala reală un post de profesor pentru catedra de matematică și fizică.

b) La școala comercială superioară un post de profesor pentru catedra de maghiară și germană.

Concurenții își vor adresa petițiunile lor Eforiei școlare și le vor însoți de următoarele documente în original:

1. Cartea de botez, prin care vor dovedi că sunt români de religiunea gr. orient.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat medical.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiunilor bisericești-școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, că Eforia școlară va pretinde, să deobligă a propune și la celelalte școale, cari stau sub administrația ei.

5. Pentru concurenții de sub a) diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, iar pentru cei de sub b) diploma pentru școalele comerciale, conform regulamentului ministerial din 1895.

Intrucât concurenții nu ar avea încă diploma de profesor, vor avea să alăture cel puțin atestatul despre depunerea examenului fundamental și absolutului.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului ca suplinitori salar anual de 1600 cor.; pentru timpul de serviciu ca profesori provizori salar anual de 1800 cor., iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salar anual: pentru cel dela gimnaziu 2400 cor., iar pentru cel dela comerciale 2800 cor., apoi cinci cvinevenii de câte 200 cor. și bani de cvartir 500 cor. anual până la 10 ani de serviciu, iar dela 10 ani de serviciu în sus, tot din cinci în cinci ani, cu câte 100 cor. mai mult, până la suma maximală de 800 cor.

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 23 Iunie 1911.

Romulus Dogar
secretar.

Dr. V. Saftu
prezident.

Nr. 81/1911.

(252) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh din parohia de clasa a III-a Lunca, din protopresbiteratul Lupșa, se escrie din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursul înzestrate cu documentele recerute de regulamentul parohial și conculul normativ al sinodului arhidieceșan Nr. 82 din 1910 sunt a se înainta subscrisului oficiu în termen deschis. Concurenții cu previa înștiințare aici se pot prezenta până inclusiv 8 zile înainte de alegere în comună, ca se facă cunoștință cu poporul și resp. spre a cânta și celebra.

Ofenbaia, 3 Iulie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-oriental al Lubșei în conțelegere cu comitetul și sinodul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 301/1911 prot.

(216) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant dela școala noastră confesională din Biertan, tractul Mediașului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar fundamental de 1000 cor. și anume: 600 cor. din cassa bisericești, în care sumă se compută 96 cor. pentru 6 săptămâni de lemne; iar 400 cor. ca înțejire, ajutor dela Prea Ven. Consistoriu Arhidieceșan numai pe anul școlar 1911/1912;

b) cuartir în natură în edificiul școlai și grădină. Reflectanții la acest post își vor înainta cererile instruite cu documentele cerute de Regulamentul școlar subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul indicat, având a se prezenta în una din Dumineci în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești, deobligat fiind totodată cel ales a conduce cu elevii școlai, eventual cu tinerimea adultă, cântările liturgice în Dumineci și sărbători.

Mediaș, în 19 Iunie 1911.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea
protopop.

Aviz.

Cancelaria avocatului **Dr. Lucian Borgia** se află acum Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 7, etajul I, lângă birourile băncii „Lumina”.

(253) 2—3

Am onoare a aduce la cunoștință onoratalui public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Budapesta, VIII., Hunyadi utca 15.

Dr. Liviu Lința

(256) 1—3

advocat.

care ține mult la îngrijirea sănătoasă a corpului (pielii), în special pentru a înlătura liniștile și a ajunge la o piele fragedă și teintă albă, — se spală numai cu

O Damă

Săpun din lapte de crin

marca Cal pe băț

de Bergmann și Comp.

Tetschen a/E.

Bucata costă 80 bani, se află de vânzare în toate farmaciile, drogeriile și parfumiile.

(32) 23—40

Fumători de țigarete!

Uniți-Vă contra oribilei scumpiri a țigaretelor! Nu Vă sfiiți de mica osteneală! Folosiți tuburi

Jacobi Antinicotin

ori foite de țigar. „**OTOMAN**” (caci turcesc) și „**TIP-TOP**” (cu bucătura aurită).

(255) 1—3